

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szombat 1913. október 11.

231. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felülső szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A hadsereg ereje.

(H.) Csak tavaly volt, hogy megcsinálták a véderéformot, mely a hadsereg fejlesztése érdekében újabb terheket rakott az adózó közönség vállaira. Nem lehetett már kívánni, hogy a parlamenti élet rendje helyreálljon, mondták a vezető körök és megcsinálták minden áron. Háboru előtt voltunk.

És most újra katonai követelések foglalkoztatják a közvéleményt. Megint arról van szó, hogy újabb áldozatokat kell hozni a hadsereg érdekében. Mert ami tavaly történt, az csak az első lépés volt. Jön utána még több. Minden esztendőre egy-kettő.

Ha a háboru veszedelme kényszerhelyzetbe hozta a nemzetet, meghozták az áldozatot a béke érdekében. De lehet az áldozatoknak e folytonosan fokozódó mértéket újra meg újra követelni?

Annyira rossz és annyira elmaradt a mi hadseregünk, hogy sürgősen kell a javításáról gondoskodni? Most is, mikor a háboru nagyobb válságai elmúltak és egyelőre béke várható? Még több pénzt akar a hadsereg? Az a hadsereg, melynek mozgósítása a tél folyamán száz milliókat emésztett föl?

Van valami despotizmus a hadsereg e kívánalmaiban, melyek az állam súlyos gazdasági helyzete iránt semmi érzéket se mutatnak. Mintha csak arról van szó, hogy föllegünkben adjuk azt, amit nem tudunk elkölteni. Mintha nem vitt volna el a téli háborus veszedelem rengeteg munkaerőt és irtózatossá tette a pénzügyi válsága nem bénította volna meg ná-

lunk a gazdasági életet. Mintha borzasztó elemi csapások nem pusztítottak volna el a vármegeket.

És mégis úgy áll a dolog, hogy aligha zárkozhatunk el a hadsereg újabb követeléseivel. Ha nem is kapnak meg mindent, a mit kívánnak, valamivel mégis emelni fogják a katonai terheket. Még pedig abból az okból, mert minden állam fejleszti hadseregét, tehát nekünk fejlesztenünk kell.

Hogy kevés bülelősséggel kormányozzák a világot, arra nagyon sok példa van a világtörténelemben. Akiknek a kezében a hatalom, igen sokszor csak arra törekcsenek, hogy megóvják a multat, de csak a legkritikább esetben gondolnak arra, hogy előkészítsék a jövőt.

Ezért jönnek meglepetésszerűen az események. Ezért buknek meg kormányok néhány óra alatt. Érzéktelenül haladtak előre, nem látták meg a közeledő jövőt. Csak akkor érezték, amikor megsemmisítette őket.

A hadsereg e folytonos fejlesztésében is konzervatív, sőt retrográd irányzat nyilatkozik meg. Az államélet biztosítására ekkora fegyveres erő nem szükséges. Csak a háboru veszedelme kényszerít erre a fegyverkezésre és a háboru veszedelme Európa számára Oroszország.

Igaz ugyan, hogy az általános európai fegyverkezés a német-francia háboru után indult meg ezen az uton, amelyen ma már ilyen messzire jutottunk. De Franciaország nem háborus ország. Ha vannak hatalomra törekvő hadvezérek, szívesen megy el győzelmes csatákba. De alapjában véve ez a jómódu nemzet a békét szereti és a komoly elemek már nagyon régen elejtették a re-

vanche-politikát.

Oroszország azonban, ez a belsejében nagy beteg birodalom, ez csinálja azt a gonosz politikát, mely Európát minduntalan háboruval fenyegeti. Talán nem is az a célja, hogy kitörjön a háboru valóban. Megelégszik azokkal a súlyos anyagi károkkal, amiket egy-egy mozgósítás okoz. Ez a politikája nagyon jól bevált. Monarchiáknak ezen az uton néhány év alatt szinte ezer millió korona kárt okozott.

Hát hogyha azt látvánk, hogy a vezető politika tanult a közelmúlt eseményeiből és abban az irányban dolgoznék, hogy olyan békés vereségeket többé ne szenvedjünk, akkor talán több bizalommal volnánk iránta és és szívesebben teljesítenénk kívánságait a hadi célokra való áldozatok dolgában is.

De így alig marad hátra egyéb, mint kívánni azt az időt, amíg a nemzetek maguk segítenek magukon. Mert föltétlenül el fog jönni az idő, amikor annyira érett lesz az emberiség, hogy ezzel az oktan költséssel leszámol és odajuttatja a milliókat, ahol nagyobb szükség van rájuk és ahol nem vesznek el nyomtalanul, de meghozzák az eredményeket.

Művészetekben, gazdasági kérdésekben megszűntek a nemzeteket elválasztó költözetek. Az egyes emberek között megszűntek a nemzeti különbségek. Ez a haladás útja. Ez vezet a nemzetek között levő ellentétek meggyöngyítésére és megszüntetésére.

Ha akkor aztán van még olyan éretlen állam, mely gonosz természetével egy világ-rész békéjét fenyegeti, ennek a megfenyítése és megbénítása egy új korszak kezdetét jelenti.

„A Tengerpart“ tárcája

A bolygó bokréta.

Amikor a feleségem nyár elején elutazott, elhatároztam, hogy elsőrangú ihaj-esuhaj életet fogok élni. A világ legelvetemedettebb teremtése: a pesti férj nyáron. Ilyenkor valami megmagyarázhatatlan örület támadja meg a legtisztességesebb család-apat is, úgy érzi, hogy a gyermekei ellen vét, ha egyszer éjjél előtt fekszik le. A pesti férj ilyenkor nem magának él, hanem a pin-cérnek, a hordárnak, a fiakkerosnak, a virág-árusnak, a cigányoknak, a pezsgős kisasz-szonyoknak és a titánodai álnövendékek-nek.

Nappal cöl és értelem nélkül kóvályog körül a városban, este pedig egészségtelen mohó-ággal törtet ama nyári korezmák felé, amelyekben zöld petrezselyem közt a főtt rák pirul és a sárgadinnye előreveti árnyékát. Hasonszórú leventék társaságában, akikkel kölesönösen Kupa vezérnek, Csutóra vezérnek és Kulacs vezérnek szolítják egymást, ádáz italozást mivel, miközben tehetés-re szerint istápolja istenben boldogult Clignot és Pommery urak hátra-maradt özvegyeit.

Magam is belekerültem egy ilyen rablóbandába, amely minden este a budai „Már-ványmenyeskő“-ben tartotta a lakodalmát. Pirulva vallom be, hogy ebben a rossz társaságban átkozottul jól éreztem magamat és záros határidőn belül a székesfőváros észka-i életének egyik legnépszerűbb alakja lettem. A házmasterem, akivel télen alig érintkeztem, egy viharos hajnalon könnyek között vallotta be nekem, hogy csak most fedezte föl, minő kiapadhatatlan kincsét bir bennem. Viszont, ha valaki délelőtt fél tizenegy órákor beállított az ügyvédi irodámba, ott egy borzas szörnyeteg talált. A borzas szörnyeteg én voltam.

És mégsem voltam egész boldog.

És mégis bántott valami.

Nem a lelkiismeret. Ezt a fogalmat kétszeresen nem ismertem. Először, mint előkelő ügyvéd, másodszor, mint kezdő szalma-özvegy. Bántott hiánya egy gyöngéd lénynek, aki édes esőknival elüzte gondterhes homlokamról a borús felhőket.

A legényember ilyenkor megházasodik. De mit csináljon a feleséges ember, aki nem házasodhatik meg, mert már van felesége? Sőt, aki éppen annak örül, hogy egy hónapra megszabadult a feleségétől?

Minthogy a kérdésre nem tudtam fe-

lelni, fent említett rablóbanda együtt vacsoráján fölvettem ezt a nehéz problémát.

—Hogyan vágnád ketté ezt a gordiusi csomót, oh nemes Csutóra vezér? — kérdeztem, miközben tisztelettel hajoltam meg a legkipróbáltabb szalmaözvegy előtt.

— Gyerekség az egész — mondta Csutóra vezér, aki napközben a sokkal egyszerűbb, de sokkal komolyabb Birnbaum névre hallgatott. Az ember vesz egy bokkrétát és egy páholyt. Nyáron mindkettő olcsó.

Az ember a bokkrétával fölfegyverkezve beül a páholyba és ott türelmesen ül mindaddig, amíg a színpadon domborító művésznők közül egy megtetszik neki. Semmieset-re sem hába, ha ez a művésznő fiatal és tenetségtelen, az ember fölküldi neki a bokkrétát, néhány barátságos sort ír hozzá és a dolog rendben van. Kivéve azokat az eseteket, a mikor nincsen rendben. Erted?...
— Igen.

És már másnap megfogadtam a nemes Csutóra vezér tanácsát. Vettm egy bokkrétát és elmentem a Városligeti Színkörbe. Ott beültem egy páholyba, miközben tüntetően szorgogattam az általam megvásárolt virágyűjteményt. Erre fölgördült a függöny és én elkezdtem a színpaddal kacérkodni. Egy hűlőfűrtös szépség visszakacérkodott rám. Nagyon természetes, hogy erre fölküldtem

Katasztrófák a napisajtóban.

(H.) Hirlapirodalmunk európai színvonalon áll egy hirszolgalat, mint stílus dolgában. Nagy lapjaink épen olyan jól értesülnek, mint a német és angol nagy lapok. Van bennök annyi szépirodalom, mint a franciákban.

Aki lapjaink számát, terjedelmét nézi, azt hihetné, hogy csak egy negyvenötven milliós nemzet számára készülnek, olyan sokan vannak és terjedelmesekek.

A nyomtatott szó tekintélye a nagy tömeg előtt ma is rendületlenül áll és ha egy nagy ujság a nép közé kerül, úgy jár ott, mint valami hódító szónok, akivel nem lehet tárgyalni, aki csak győzni tud, de akit elhallgattatni nem lehet.

És azt a jámbor hitet megdöbbeníti a hír, mikor egy-egy nagy ismert lap egyszerűre lebukik a fényes magasságból és rövid vergődés után kiszerved. Nem tudják megérteni, hogyan történhetik ilyesmi, hogyan semmisülhetett meg, mikor olyan nagy volt és hatalmas. Mikor cézári fenséggel ítélte elevenek és holtak fölött és most egyszerűen nincs többé.

Mert a nagy közönségnek sejtelve sincs arról, hogy milyen kínos vergődése a legtöbb, ugynevezett nagy lapnak az élete. A tulságos verseny olyan követeléseket állít főleg a fővárosi lapok elé, melyeknek meg kell felelniök, ha pozíciójukat feláldozni nem akarják, ez pedig rengeteg pénzbe kerül.

Egy színvonalon álló lap évi kiadása, a szerkesztőségi, nyomtatási és kiadóhivatali költségeket összevéve, meghaladja a fél millió koronát. Már most az átlagos 28 korona előfizetési díjat számítva tízezer előfizetőnél, ez még csak 280.000 korona, a szükségelt összegnek alig fele. Meggyőződésem szerint ennyi előfizetője sincsen sok magyar napilapnak.

De ha van is, e negyedmillió előteremtésére még mindig hirdetéseket kell gyűjteni. Ez pedig számonkint körülbelül háromezer korona.

Aki a mai gazdasági életet ismeri, nagyon jól tudja, hogy mit jelent az, minden számra legalább három ezer koronára való

meki a bokrétát, néhány barátságos sor kíséretében.

Ami ezután történt, az legalább is meglepő volt. A hollófürtös szépség visszaküldte a bokrétát és magyarázatul ezt a pár sort:

„Tisztelt ismeretlen!

Igazán nagyon sajnálom, hogy nem fogadhatom el bokrétáját. Fájdalom, mennyire asszony vagyok és a völgyem olyan féltékeny, mint egy velencei mór. Isten önnel örökre. Egy szebb hazában találkozunk.

Jolán.

Eltettem a kedves gyermek levelét, de eltettem — természetesen a bokrétát is. Három napig valóságos önfeláldozással lo-csoltam, hogy üdeségéből ne veszítsen. Három nap múlva ugyanazzal bokrétával átmentem a Budai Szinkörbe. Ott beleültem egy páholyba, miközben tüntetően szolgáltam immár nem egészen friss, de még mindig elég értékes virágaimat. Mikor a függöny felgördült, a fentebb részletesen ismertettet eljárást egy széke szépséggel ismételttem. Legnagyobb, sőt mondhatnám legkellemetlenebb meglepetésemre a bokrétát megint visszakaptam, ezúttal a következő levél kíséretében:

„Tisztelt ismeretlen!

Igazán nagyon sajnálom, hogy nem fogadhatom el bokrétáját. Fájdalom, férjes asszony vagyok és a férjem olyan féltékeny mint egy velencei mór. Isten önnel örökre.

hirdetést biztosítani. Pedig minél kevésbé éri el az előfizetők száma a tizezret, annál többet kell a hirdetésekből pótolni. De viszont minél kisebb az előfizetők száma, annál kevesebbet fizetnek a hirdetésekért. Ez az a cirkulus vitiosus, amelyből aztán nincsen menekülés.

A hiányzó összeg fölhajtása a katasztrófa kezdete. Az igaz, hogy vannak érdekszövetségek, melyeknek egyik vagy másik lapra szükségük van és ennek támogatására is vállalkoznak. De ez a támogatás ritkán rendszeres és az anyagi nehézségek minduntalan megisméltődnek.

Ezért folyik erős küzdelem az évi pauszálék megszerzéséért, melyet egyes vállalatok, akiknek érdeke az, hogy a sajtóval jó viszonyban legyenek, szívesen állítanak bele mérlegükbe. De ez is csak bizonyos határig mehet és ritkán tehetnek eleget minden kívánalomnak.

Már ezekkel az évi pauszálékkal is nem egyszer jutnak a kormány segítségére egyes lapok. Még az ellenzékiek is. De ha már nagyon veszedelmesen tornyosulnak a hullámok, ha fenyegető katasztrófa másképp el nem hárítható, kénytelenek a kormány segítségét kevésbé leplezett formában is elfogadni. Innen van az, hogy a rendszerváltozás a hirlapokra talán még nagyobb jelentőséggel bír, mint a politikusokra.

Ez a fényes felszín mögött rejtőzködő sötét árnyék, mely folytonosan fenyegetve áll a háttérben és mindig rettegni kell tőle, hogy előre nyomul. Ha egy nagy ujság, mint legujabban az „Egyetértés“, nem bírta tovább a küzdelmet, ezen nem csodálko-zunk. Sőt épen azt csodáljuk, hogy még annyian kibírják.

Közgazdasági életünk bizonytalan lázait jellemzi hirlapirodalmunk válságos helyzete is. A felszínes, külső esillozás, mely mögött nincsen komoly tartalom, itt is megteremti a maga végzetes válságait.

A legszomorubb a dologban az, hogy itt tenni sem lehet semmit. A verseny hajszája annyira fölemelte a kívánalmakat, hogy ezekhez a legkétségbeejtőbb kapkodással is meg kell teremteni az eszközöket.

Ma pedig ebben a küzdelemben valamelyik összetörik, azon nem csodálko-zunk. Ez is közéletünk hazugságai közé tartozik.

Egy szebb hazában találkozunk. Jolán.

Ezt a levelet is eltettem, sőt mivel a hangja nagyon ismerős volt, összehasonlítottam az elsővel. Az írás ugyanaz volt. Három nap alatt Jolán befestette a haját szőkésre, fíribezment és átszerződött a Budai Szinkörbe. Alighanem erre vonatkozott első levelének ama prófétai jóvendölése: „egy szebb hazában találkozunk.“

Az immár másodszer nyakamon maradt bokrétát a modern orvosi tudomány legújabb vívmányai szerint ápoltam tovább. Harmadnap visszavittem a Városligetbe. Ez úttal a Kis Szinházba. A bokrétát még ől ugyan, de a lélek csak hálmi járt bele. Mind azepántal nem esüggöttem. Beleültem egy páholyba és óvatosságból az egész eljárást egy vöröshaju táncosnővel, de még mindig ugyanazzal a bokrétával ismételttem.

Az eredmény lesújtó volt.

A bokrétát jobban visszakaptam, mint valaha, még pedig a következő üzenettel fűszerezve:

„Tisztelt ismeretlen!

Igazán nagyon sajnálom, hogy nem fogadhatom el a bokrétáját. Fájdalom, válok az uramtól és a minőségemben minden kompromittáló eszeledettől tartózkodnom kell. Isten önnel, örökre. Egy szebb hazában találkozunk.

Jolán.

Gondosan eltettem a levelet, mert éltem a gvaunpörrel, hogy már megint az első, az eredeti ő-Jolán nyilatkozott benne. Sejtel-

Ha le is hull egy-egy nagy hazugságról a lepel, mennyi marad még előttünk pompás lepellet lefödve! Az össze-vissza szövött érdekszálak biztosítják fennmaradásukat.

Ujdonságok. Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunará magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 filléért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológyár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kirándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

A LEGHOSSZABB NAP.

Ma estétől holnap estig, amíg az első csillag felragyog az ég végtelen kárpitján, a világ zsidósága buzgó imába merülve könyörög Istenéhez, hogy bocsássa meg azokat a bűnöket, melyeket elkövetett. A szent zsolozsmák igazságát testi szenvedéssel sulyosbítják. Teljes 24 óra hosszat a hitű zsidó nem vesz táplálékot magához. A munka, az agy és a kéz szünetel holnap, minden, minden a nagy semmisség urának szolgálatában áll.

A holnapi nagy zsidóünnep formásá-

mem nem esalt. Valóban Jolán írta, aki három nap alatt befestette a haját vörösrre, elvált az urától és kiszereződött a Kis Szinházba. Alighanem erre vonatkozott ama prófétai kijelentése: „egy szebb hazában találkozunk.“

Honom alá kaptam a bokrétát és kissé lehangoltan mentem haza. Vajjon érdemes-e még tovább ápolni a bokrétát és tovább kísérletezni vele? Hiszen megint csak Jolánhoz fog kerülni, aki megint csak vissza fogja küldeni és megint csak be fogja jelenteni, hogy szebb hazában találkozunk.

Mikor hazértem, a házmester táviratot adott át nekem. A táviratot a feleségem küldte. Csak ennyi volt benne:

„Reggel érkezem Csókol Pipikéd.“

Bizony isten megörültem neki. Reggel kimentem a vasúthoz és balkarommal boldogan öleltem magamhoz hites nőmet.

— Hát aztán gondoltál-e ráam? — kérdezte hitvesem.

— Hogy gondoltam-e? Hát ez mi?

Ezzel előhúztam hátam mögül a jobbkaromat és átnyújtottam nőmnek a tizenkét napos bokrétát. Pipike sirva borult a nyakamba és kijelentette, hogy én vagyok a világ legderekabba férje és legkedvesebb embere.

Amiből levontam azt a tanulságot, hogy az embert igazán megbeesülni csak a felesége tudja.

Heltai Jenő.

ga felett sokat vitáztak már. A modernül gondolkodók azt bizonyítják, hogy a testi sanyargatás nem Istennek tetsző dolog; hogy az, aki a maga képére teremtette az embert, nem kívánja, hogy legfőbbkétebb alkotása fájdalmak kíséretében forduljon hozzá.

Lehet, hogy így van, lehet, hogy nem. Kétségtelen, hogy ma már rengeteg azok száma, akik fáigítottak a dogma szigorú keretein és elhagyják a 24 órás koplalást. Am a többség ezt az egy napot a maga rideg eredetiségében tartja. Vitának azon egyszerű okból nincsen helye, mert vallási kérdésekben mindenki csak a saját lelkiismeretének tartozik felelősséggel és amíg ez nyugodt, addig nagyon mellékes, hogy milyen külsőségeket állapítottak meg a tudós és jámbor férfiak.

Csak egy kérdés vitás. Az t. i., hogyha valaki tudatosan cselekszik rosszat, lehet-e azt akár koplalással, akár mértőletes imádságokkal jóvá tenni? Akármit hirdessenek az ellenkező véleményen levők, én csak azt mondom, hogy a jó embernek, a becsületes lelkűnek nincs szüksége a testi sanyargatásra, a gonosz pedig akár éhen halhat, mégis csak bünnös-lelkű marad. Próbálják csak megszavaztatni az emberiséget arra a kérdésre, hogy mi tetszősebb Istennek: az-e, ha valaki mindenféle gazságot elkövet, aztán beül a templomba és ott egész nap az imakönyvbe bujjik és koplal, vagy az-e, ha mindig egyenes uton halad, jólélkü, de hossznapkor csak úgy elfogyasztja az ebédjét, mint mások.

Ez persze, egyéni vélemény, amely nem ellenkezik azzal, hogy mindenki vallási nézete tisztelőben tartassék. (L. p.)

— **A kormányzó érkezése.** Wickenburg István gróf kormányzó holnap reggel Fiuméba érkezik és átveszi hivatala vezetését.

— **Kitüntetés.** A francia köztársaság elnöke grieci Sachs Henrik dr. fiumei ügyvédet a francia fekete-esillag renddel tüntette ki.

— **A kiviteli akadémia ismerkedési estélye.** A Fiumei Magyar Királyi Kiviteli Akadémia Hallgatóinak Köre alapszabályaihoz híven, a társasérintkezés és összetartás fokozása céljából a Deák szálló nagyszobájában ismerkedési estélyt rendezett a minap, melyen az Akadémia igazgatója, a tanári kar és a két évfolyam hallgatói voltak jelen. A fesztelen baráti körben lefolyt vacsora alkalmával Toplak Ferenc, a kör elnöke üdvözölte az egybegyűlt tanári kart és az akadémia új hallgatóit. Ezután Kritza István az akadémia igazgatója fejtegette az akadémia céljait és jövőjét. Felszólaltak még az estélyen a tanári kar részéről Dr. Hajnal Dávid és Kemény Ödön, az ifjúság köréből pedig Krausz Gyula és Köllő Gábor. A pohárköszöntők elhangzása után az egybegyűltek még jó ideig maradtak együtt a legjobb hangulatban.

— **A kereskedelmi kamara ülése.** A fiumei kereskedelmi kamara tegnap este ülést tartott. Két kisebb ügy elintézése után tárgyalás alá vették a zágrábi társakamarának egy új fiume-zágrábi telefonvonal kérelmezésére vonatkozó átiratát. A kamara többek felszólalása után elhatározta, hogy támogatja a zágrábi kamarát akciójában. Azután áttértek a bankok pénztári óráinak

ügyére. A titkár bejelentette, hogy az új pénztári órák ellen 67 cég foglal állást, míg mellettük csak 39. Egy ösztöndíj ügyének elintézésével az ülés véget ért.

— **Csatornát építenek Budapest—Fiume között.** Az Est írja: A budapest—fiumei második vágány megépítése elé tornyosuló óriási akadályok és túlnagy építési költségek már régóta megérlelték azt a gondolatot, hogy a Duna, a Balaton, a Dráva és a Száva felhasználásával vízi összeköttetést kell létesíteni Budapest és a tengerpart között. A második fiumei vágány megépítése annyiba kerül, mint a víziút, azonban a Karsztón való második vágányépítés olyan nagy technikai akadályokba ütközik, hogy a terv megvalósítása csak a legnagyobb nehézségek és áldozatok árán történhetik. Minthogy pedig különösen a teheráruforgalom egyre növekszik, a vasút pedig ezt a hihetetlenül emelkedő forgalmat már egyáltalán nem képes megfelelően lebonyolítani, ismét előtérbe lépett a víziút megépítésének gondolata és mint értesülünk, báró Harkányi János, az új kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy az illetékes szakosztály ismét foglalkozzék ezzel a tervvel és tegyen megfelelő előterjesztést. Már néhány külföldi szakember is kapott meghívást és a velük folytatott általános tárgyalás elég kedvező ahhoz, hogy a csatorna megvalósításával a miniszterium komolyan foglalkozzék. A terv szerint a csatorna a Dunán Adony vagy Rázmás körül kezdődne, ott mesterséges víziút építésével beletorkolna a Balatonba, a Balatontól zárai vizek felhasználásával mesterséges utat építne a Dráváig, a Drávától a Száváig felhasználnák a Dráva és Száva-köz kisebb folyóit és Zágrábon túl mesterséges utat építenének Fiuméig. Az építési költségek 100—120 millió koronára rúgnak s az építés hatnyolc évet venne igénybe. Természetesen, az előtanulmányok eredményétől függ, hogy ez a terv komolyabb stádiumba jut-e, vagy pedig mint már egyszer történt, ismét az irattárba kerül. A fiumei összeköttetés javítása azonban sürgős megoldást kíván, akár a víziút, akár a második sínpár javára.

— **Diákasztal.** A Fiumei M. Kir. Kiviteli Akadémia Hallgatóinak Köre azutón is hálás köszönetet mond Baruch Matild k. a. nak, a Diákasztal alap javára gyűjtött 18 koronáért.

— **A Visegrád első útjára.** Az Ungaro-Croata Visegrád nevű új gőzöse ma délben indult el első útjára a fiume—cattarói gyors vonalon.

— **A bombamerénylet.** A rendőrségek lázas nyomozása még mindig eredménytelen. Tényleg súlyos munka és ez a nyomozás, amelyben a legnagyobb sötétségben tapogatóznak. Legtalálöhban jellemezte ezt Wickenburg István gróf kormányzó, aki szerint: „a rendőrség helyzete nagyon nehéz, mert Fiumét három oldalról idegen határ környezi, amely egy óra alatt elérhető, negyedik oldalán pedig tenger van, amely szintén szabad kijáratot biztosít. Egészen bizonyos, hogy aki a bombát elhelyezte, rögtön el is szökött, amit igen könnyen meg is eselekedhetett. A nyomozásban a határrendőrség is részt vesz, még pedig igen nagy ambícióval és a legjobb detektívjeivel, de eredményt eddig se érhetett el. A teljes kioldozást, azt hisszük, nehéz lesz megállapítani addig, amíg valami traces révén ki nem derül.”

— Tényleg így is áll a dolog és most csak a jó szerencsét kell várni.

A tegnapi lapokban Cussar Lajos dr. ügyvédjelölt neve kellemetlen világításban szerepelt. Azt irták róla, hogy beidéztek, kihallgatták, szabadon bocsájtották, de figyelemmel kísérik. Késmárky Rezső dr. határrendőrségi tanácsos kijelentette, hogy a közlemény így téves, mert semmi ok sincs arra, hogy Cussart szemmel tartásák. Tény, hogy kihallgatták, de csak mint tanút, mert Cussar a merénylet idején társasággal a palota körül sétált. Azt kérdezték meg tőle, hogy nem-e látott valakit menekülni. Miután Cussar kijelentette, hogy semmit nem látott, a kihallgatást befejezték. Ennyi és semmivel sem több Cussar szereplése.

A napokban a határrendőrség megtudta, hogy Bonivento Győző 30 éves munkás, akit tiltott Fiuméből, visszatért a városba. Detektíveket küldtek a lakására, ott azonban nem volt, hanem egy ismerősénél tartózkodott. Ott akadtak rá. A határrendőrség kapujához érve, Bonivento megugrott. Az őt kísérő detektív utána szaladt, de nem tudta elérni. Gyanús volt Bonivento szökése s ezért nyomozni kezdtek utána. Amikor a munkás megtudta, hogy a bombamerénylettel kapcsolatban keresik, önként jelentkezett a határrendőrségen, ahol elmondta, hogy anyját akarta látni, azért jött vissza. Azért szökött el, mert félt, hogy tiltott visszatérése miatt megbüntetik. A határrendőrség szabadon bocsájtotta Boniventot.

Pólából jelentik, hogy a bombamerénylettel kapcsolatban letartóztatott embereket szabadon bocsájtották, csak egy Almerigogna nevű munkást tartottak fogva.

— **Tudományos expedíció a Quarneron.** Kövesligethy Radó dr. vezetése alatt ma reggel egy tudományos társaság érkezett Fiuméba. A társaság ma délután a Nejad hajóval Cherso szigetére megy, ahonnan este tér vissza. Holnap reggel pedig megkezdődik a 4 hétre tervezett tudományos expedíció, melynek célja a Quarnero felkutatása. Az expedíció a kormány böközött támogatásával vegzi munkáját, de hozzájárult az Adria hajózási társaság és a haditengerészeti akadémia is. Az expedícióban különböző szakbeli 7 tudós vesz részt, a Nejad parancsnoka Marsall báró. Az expedíció eredményéről a tél folyamán a fiumei szabad liceumban is fognak előadást tartani.

— **Ajtónak nézett ablak.** Naracs András 22 éves cilli-i születésű munkás tegnap hajnalban ittasan tartott hazafelé. Ugy be volt csipve, hogy egy épülőfélben levő házat összetévesztett azzal a házzal a melyben ő lakik. Felment az épülőfélben levő ház első emeletére, ahol ajtónak nézett egy be nem épített ablakot. Be akart menni az „ajtón”, de a következő pillanatban 6 méternyi mélységbe bukott. A mentők bevittek a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy ficamodásokon kívül agyrázkódást szenvedett.

— **Tolvaj eselédleány.** Közöltük tegnap, hogy Bratusa Károly eselédszerző iródjából elloptak egy bőrdöböt, amelyben 300 korona értékű fehérnemű és ékszer volt. A rendőrség által megindított nyomozás hamar sikerrel járt, mert megállapították, hogy a bőrdöböt Subar Amália 28 éves eselédleány lopta el. A tolvaj leányt letartóztatták.

— **Fiatalszavargók a javítóintézetben.** A helybeli járásbíró ítélete alapján Sabec Ferenc, Marelich Tamás, Bastiancich Artur, Smelle Clemente, Jurcovich Ferenc, Braiac Angyal, Caffel Antal, Fabianich József és Malovaz József szavargásért és lopásért már elítélt fiukat, javítóintézetbe fogják internálni.

Richter cipői a legjobbak és lelegegánsabbak.
RICHTER FERENC cipészmeister Fiume Corso 37,
Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

— **A gépirónó meséje.** Tündérszép mesét közöl velünk lapunk egy barátja. Szól a mese egy gépirókisasszonyról, aki addig-addig kopogott egyik fiúmei kávébehozatali cég irodájában, mígy egyszerre megjelent egy öreg bácsi, aki szólt ekképen:

— Édes rózsám, galambom, te nem az vagy, aki vagy, hanem az vagy, ami még nem voltál. Hercegnő vagy, kis galambom, rengeteg vagy várja benmed urát és parancsolóját, ott lent Nis és Kragujevac környékén. Családod a királygyilkosság idején elmenekült Szerbiából, csak egy milliomos nagybátyád maradt otthon, aki most meghalt és reád hagyta egész vagyonát.

Igy szólt az öreg bácsi, aki alighanem nagy huncut lehet, hogy ilyen mesével közeledett a gépirókisasszony felé. Mert azt, ugy-e bár sejteni méltóztatik, hogy a kisasszony szép, fiatal és tüzes szemű. Neve is van. Katits Erzsébetnek hívják. Legalább így mondja hirforrásunk, de a felelősséget ezért is reá hárítjuk. Ja, majd elfelejtettük, az öreg bácsi szerb ezredes, aki ebben a harcos időben ráér elhalt barátja leányát keresni és pont Fiumében találta meg, volt pénze is, amiből jócskán adott a gépirókisasszonynak, aki — és ez a dolog veleje — a bácsival már el is utazott. — Ez a mese szép, kár, hogy olyan rövid.

— **Az abbáziai kaszinó.** Az Abbáziában harmadfél év óta fennálló Casino des Étrangers vezetősége a napokban rendeletet kapott a trieszti helytartóságtól, mely a kaszinó termeiben folytatott „boule” lovacska játékot betiltja. Tegnap este a helyiségekben már szünetelt a játék. A kaszinó a helytartósági rendelet ellen felterjesztéssel élt.

Maga az igazgatóság a játék szünetelésére nézve a hozzáfordulóknak azt a felvilágosítást adja, hogy a kaszinó helyiségeit a mostani holt szezonban átalakítják és a játékterem újra való megnyitása után az écarté-játékot és atréfás billiard játékokat is fogják kultiválni a helyiségekben. A vezetőség tagadja, mintha a kaszinóban bármiféle hatósági beavatkozás történt volna.

— **A torrettai késeles.** A torrettai Alla Pace című korezmában a minap — mint megirtuk — véres verekedés történt. Dukics Spaszo horvát napszámot összeszurkálták. A rendőrség a tett gyanújával letartóztatta Manesco Ferenc danubiusgyári munkást, akit szembesítettek Dukicesal. A sebesült ráfogta Manescora a késelest s ennél fogva Manescot átadták az ügyészségnek. A letartóztatott ember felesége 18 tanut hozott, a kik igazolták, hogy Manesco a tett idejében otthon volt. Ennek következtében a kir. ügyész elejtette a vádat s Manescot tegnap szabadlábra helyezték.

— **Az óvárosi gyilkosság.** A rendőrség átadta az ügyészségnek Bisco Ernő munkást, aki Fronk Gyula nevű társát megölte.

— **Baleset.** Sciucca György 15 éves fiú tegnap leest egy kerti falról, minek következtében kifecamította a ballábát, eltörte a jobblábát s a hátán súlyos zuzódásokat szenvedett, de nincs kizárva, hogy belső sérülései is vannak. A kórházban ápolják.

x **Fáy sodeni ásványpasztillái** a mostani bécsi gyógyszerészeti kiállításon, a legnagyobb elérhető kitüntetést: aranyérmét és díszoklevelet, nyerték.

x **Fogműterem.** Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. N o v á k Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

— **A kikötőből.** Okt. 10. Érkezett: Duna magyar gőzös Santosból, 3130 zsák kávéval.

Indult: Salona osztrák gőzös Sirausába, 780 tonna fával; Lina olasz gőzös Messzinába, 430 tonna fával; Barion olasz gőzös Bariba, 20 tonna fával, 10 tonna árpával, 40 hordó olajjal és 40 lóval.

— **Magyar temetés az óceánon.** A tolnai Szendesről két és fél év előtt Amerikába vándorolt Horváth János harmincegyéves gazdálkodó. Egy rézbányában kapott foglalkozást, ahol egy év előtt súlyos szerencsétlenség érte. Egy alkalommal, mikor a munka befejeztével a bánya mélyéből föl szállott, kiesett a vontató kocsiából és eltört a dereka. Azóta kórházban feküdt, de megmenteni nem lehetett. Mikor már maga is látta, hogy állapota reménytelen, egyetlen vágya volt, hogy visszajuthasson szülőföldjére és elbueszúzzék itthon hagyott feleségétől és kis gyermekétől. A bátyja, Horváth László, aki szintén Amerikában dolgozott, hajóra szállította tehát nagybeteg öccsét, hogy hazahozza. Az amerikai Magyar Menház közbenjárására a Carpathia hajó kapitánya fölvette a beteget, bár alig volt valószínű, hogy ez kibírja a hosszú utat. A vágy hazája után megtoldta Horváth János napjait, de mégsem érte el szülőföldjét. Meghalt a hajón és eltemették tengerészszokás szerint: a mélységes tengerbe bocsátották alá tetemét. Magyar lelkész mondott imát fölötte, magyarok álltak körül holttestét és mikor megállott a hajó az óceánon, hogy a tengerbe sulyeszszék Horváth János holttestét, zokogott a hajó minden utasa, meghatottan bucsuzott a szegény magyartól, aki a drága honi föld helyett, a tenger mélyén alussza örök álmát.

— **Bojkott egy osztrák gőzös ellen.** — Brailából jelentik, hogy az ottani szervezett kikötőmunkások kimondták a nagy Galatziatos görög malom mellett berakodó osztrák Lloyd-gőzös ellen a bojkottot. A malomban sztrájk van.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: Germinal, Zola halhatatlan szociális regénye, 8 részben.

— **Berlin-szálloda Budapesten.** A főváros életéből egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbáziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

NYILTTER. *)

Magyar Királyi Tengerészeti Hatóság.

319/eln. — 913. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Nyilvános pályázat hirdettetik a tengerészeti igazgatásnál betöltendő három rév-
szolgai állásra, mely állások évi 600 K, azaz hatszáz korona fizetéssel, törvényszerű lakpénzzel és családi pótlékkal, valamint végül természetbeni ruhailetménnyel vannak egybekötve.

A kinevezés egyelőre ideiglenes minőségű, a véglegesítés egy évi szolgálat után történik, ha az illető a követelményeknek megfelelt.

Ezen állásokra pályázók szabályszerű folyamodványaikhoz csatolandó okmányokkal kimutatni tartoznak:

- 1) magyar állampolgárságukat,
- 2) erkölcsi életüket,
- 3) egészségi állapotukat,
- 4) nyelvismereteiket,
- 5) hogy legalább két évig tengeri hajón szolgáltak tengerész, kormányos avagy fűtő minőségben, vagy hogy valamelyik a ha-

jószolgálatban szükséges mesterségben jártasak,
6) hogy tényleges katonai kötelezettségüknek eleget tettek és végül

7) hogy a 30-ik életévet még be nem töltötték.

Ezen folyamodványok legkésőbb 1913. évi november hó 20-ig a fiúmei m. kir. rév. hivatalhoz nyújtandók be.

Megjegyeztetik, hogy azon pályázók, kik a magyar, horvát és olasz nyelveket bírják, esekélyebb nyelvismerettel bíró pályázókkal szemben, előnyben részesülnek.

A törvény értelmében előnyben részesülnek továbbá azok, akik a cs. és kir. hadi-tengerészetnél betöltött 12 év közül 8 évig altiszti minőségben szolgáltak és ennek megfelelően a cs. és kir. hadügy- illetve m. kir. honvédelmi minisztérium részéről kiállított igényt tanúsító bizonyítványt felmutatnak.

A m. kir. tengerészeti hatóság fenntartja magának, hogy igényjogosultsággal bíró pályázók nem jelentkezése esetén az állás betöltéséről szabadon intézkedik.

Végül megjegyeztetik, hogy az ezen állások elnyerésével egybekötött szolgálat nines helyhez kötve, hanem az a felmerülő szükséghez képest bámmely rév. hivatalnál teljesítendő.

Fiume, 1913. évi október 2-án.

M. kir. tengerészeti hatóság.

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősségre a szerk.

TŐZSDE.

	Okt. 9 zárlat	Mai ár 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	823.—	822.—
Osztrák hitelrészvény	525.—	624.—
4%-os koronajáradék	80.90	80.90
Osztr.-magy. államvasut	696.50	695.—
Jeizálogbank	424.—	423.—
Leszámitolóbank	512.—	510.—
Hazai Bank	285.—	281.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	553.50	551.—
Rimanurányi	682.50	681.—
Salgótarjáni	753.—	751.—
Közuti Vasut	636.50	638.—
Városi Villamos	359.—	358.—
Adria	575.—	—
Déli Vasut	128.50	—
Magyar Cukoripar	2750.—	—
Rizsgyár	3775.—	—

	Okt. 9 zárlat	Mai ár 1/2 óra
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammaként.)		
Búza októberre	10.56	10.45
Búza áprilisra	11.39	11.31
Rozs októberre	8.10	8.02
Rozs áprilisra	8.86	8.81
Zab októberre	7.51	7.53
Zab áprilisra	7.72	7.33
Tengeri májusra	6.45	6.28

	Okt. 9 zárlat	Mai ár 1/2 óra
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	525.75	624.50
Magyar hitelrészvény	823.—	822.75
Osztrák magyar államvasut	696.—	695.50
Déli Vasut	—	120.75
Alpesi	859.—	857.—
Skoda	828.—	823.—
Osztr. koronajár.	81.40	—

	Legutóbbi köz- szok. átlagár
Fiumei és trieszti értékek:	
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takarékpénztár	249.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1500.—
„uj	1350.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	290.—
Navigazione Libera Triest	630.—
Osztrák Lloyd	616.—
Stabilimento Tecnico	9900.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	425.—
I. Trieszti Rizsgyár	747.—
„Kerka“ dalmát vizművek	427.—
Spatoai Portland Cement	360.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	828.—
Rianione Adriatica	3700.—

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

ABBRZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Bauer Karl Wien	Grand H.
Schuster M. Trebinje	Grand H.
Radó Károly Budapest	Grand H.
Kopera Félix dr. Krakó	Bristol
Rottenbucher Félix Zágráb	Bristol
Liebermann József Drohobitz	Schalk
Kaszás Sándor Szekszárd	Schalk
Borvunik Anton Ferlach	Schalk
Lerchenthal R. dr. Augsburg	Feranda
Birmann Jakob Augsburg	Istria
Merlitschek József Wien	Istria
Lauterbach Max Drahoib	Istria
Kolb Wilhelm Deutschland	Wienerheim
Schultz Károly dr. Szeged	Wienerheim
Windisch Georg Sachsen	Wienerheim
Losser Gyula Brassó	Mascagni
Janovsky Krakó	Ceres
Markovits Zsigmond Békéscsaba	Stern
Fidler Viktor Gráz	Savoy
Wörtel Walther Gráz	Palace
Wiesner Jakab Budapest	Hermitage
Wagner Hans Reichenberg	Hermitage
Rosen Adolf dr. Zaleszezyki	Hermitage
Melezer Zsigmond Zaleszezyki	Hermitage
Köhzing Zaleszezyki	Hermitage
Bolgár Mihály Budapest	Ayram
Molitorisz Lajos Budapest	Gutenberg
Herzeg Jenő Budapest	Securanst.
Herz Jenő Orosháza	Securanst.
Gyirán István Budapest	Securanst.
Stávske Max Dresda	Stein
Mehsler Karl Wien	Zotter
Weisz Miroslav dr. Djakova	Slatina
Hangya Márton Budapest	Schanzer
Kanner Zsigmond dr. Wien	Hausner
Latzko Jany Gráz	Hausner
Kürschner Ernő Budapest	Herkules
Lutz Alois Württemberg	Herkules
Weischedel Hans Wetter	Riviera
Ort Albert	Riviera
Lomol István dr. Nagyvárad	Royal
Rylski Stanislaw Lemberg	Royal
Frank Ella Wien	Speranza
Berger Rudolf Wien	Speranza
Fischer Dezső Budapest	Augusta
Pannovoc Eugénia Teodora Zágráb	Vidak.
Wurm Olga Prága	Grand H.
Alexandrowicza Wladimir Borki	Regina
Markovits Lewy Békéscsaba	Stern
Strelecki C. Tatarow	Drazica
Dangl Eduárd Semmering	Bertoldi
Schneller Jenő Budapest	Szegő
Fischl Géza Budapest	Janette
Beer Alfréd Budapest	Janette
Kahan Sára M.-Sziget	Ermonia
Rubinstein Bella M.-Sziget	Ermonia
Incze Béla dr. Erzsébetbánya	Palace
Broch Laura dr. Neusandez	Bellevue
Littmann Izidor Késmárk	Habsburg
Kohn Elza Ostrau	Habsburg
Knotz Ignác Serajevo	Habsburg
Meyer Karl Breslau	Quarnero
Haller Stanislaus Krakó	Quarnero
Katscher Maximilian Wien	Quarnero
Schlemmer August Berlin	Quarnero
Navroyeni A. bej Konstantinápoly	Stefanie
Gerstl Paul Wien	Stefanie
Kapun J. Nürnberg	Stefanie
Holm A. Kopenhága	Stefanie
Tunkler Viktor Wien	Stefanie
Kachne Helén Berlin	Piccola
Braun Armin Roznau	Breiner
Edelstein Emilie Tarnow	Breiner
Palócz Gyula Budapest	Breiner
Sándor Lajosné Munkács	Breiner
Mandel Mórné Beregszász	Breiner
Landau Adél dr. Krakó	Savoy
Szatka Sándor Mátészalka	Savoy
Komlósi dr. Mátészalka	Savoy

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

tidülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, hízáló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

Nyomatékokat kell helyezni a „Scott“ szóra.

Az az elismerés, a mellyel az orvosvilág a Scott-féle csukamájolaj emulsióinak adózik, okot adott és ad naponként „állítólag“ ép oly jó emulsiók becsempészésére és felmagasztalására. Ön azonban

saját érdekében cselekszik,

ha kitart az eredeti Scott-féle emulsió készítmény mellett, mert egyedül ez a Scott-féle eljárás szerint előállított, majdnem 4 évtized óta világhírnévnek örvendő csukamájolaj-emulsió.

Ezért csak Scott-féle emulsiót kérjen és fogadjon el.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bétveget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien VII, akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

Thalia Színház

(Salita del Calvario)

A t. c. közönség tudomására hozatik, hogy a Thalia színházban a

táncleckéket

Kümmelberg M. okl. tánc tanár fogja tartani és a legújabb táncok közül „Two step“, „One step“, „Tango“ stb. táncokat fogja tanítani. Beiratkozás a Thalia színházban naponta este 7 és 8 óra között.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik középkorú özvegy, — magányos hölgyhöz, esetleg urhoz.

Cim: özv. Angyal Istvánné, Belvedere 332 1.

Eladó jólmenő vendéglő

engedélyvel együtt, betegség és öregség miatt. Olcsó ár. Bárany József, Póla. Riva mercato 4, zur Stadt Wien.

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-03 szám.

Figyelem!

A Kobrak-féle cipőgyár csődbejutása folytán, a Corso 46. szám alatti fiókküzletben az összes áruk az eredeti árnál 20-tól 50%-ig olcsóbban kerülnek eladásra.

Mindenki ragadja meg a kedvező alkalmat, hogy most olcsón jó „KOBRAK“ cipőkhöz jusson.

Tisztelettel

VÉRTES S.
Corso 46.

Törv. védve.

Utánzatoktól óvakodjunk!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és HURUT ellen nincs jobb, mint a valódi „**MENTHOMOL-CUKORKÁK**“.

Hatásuk gyors és biztos, nagyon kellemes, jó ízűek, a gyomrot nem rontják, az étvágyat elősegítik.

Dohányzóknak nélkülözhetetlen.

Ára: 1 doboz 40 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban és droghériában. Vásárlásnál vigyázzunk a „Menthomol“ névre, melynek minden dobozán a fent látható 4 gnóm alaknak rajta kell lennie!

Gyár: **EGGER A. FIA,**

csász és kir. udvari szállító, **BÉCS.**

Endrei-féle fiu-nevelő intézet Zentán.

Saját polgári iskola. Gimnásiumi és elemi tanulók is felvétetnek. Nyelvek, zene, festés. Leggondosabb nevelés. Alapos tanítás. Kitünő ellátás. Ellátási díj egész évre 600 Kor., felsőbb osztálybeliejnek 700 Korona

KÖZGAZDASÁG.

— **A trieszti kikötő emelkedése.** Nálunk, egyedüli magyar kikötőben politizálnak, lázonganak a város jóakarója, a magyar állam ellen, sőt még bombák dobásától se rettennek vissza, amelyekkel nyugtatják azt a sok nehéz milliót, amit az állam Fiuméba és hajózásának fejlesztésére költ. Triesztben ellenben dolgoznak, ott látszata is van annak a fejlesztésnek, melyben az állam részesíti az osztrák kikötőt, ahol 1903-ban 10.048 hajó kötött ki és ezek 2,725.243 tonna árut hoztak Triesztbe, mely forgalom a Tauern vasut megnyitása óta (1907) 1912-ben már 12.606 hajókikötésre 4,572.588 tonnataralommal emelkedett. A behozatal korona értékben az utolsó évben már 833.5 milliót tett. A kivitel állandó emelkedést mutat, ha nem is tonna mennyiségben, hanem értékben, ami a behozatal és kivitel árucikkeinek, a nyerstermények és gyári termékek értékelkedésének tudható be. Igen jelentékeny az árucseré, különösen a kivitel Trieszt és Németország között. A trieszti hajógyártás is évről-évre nyer jelentőség dolgában.

— **Esik a Pool-részvény.** A berlini tőzsdén két nap óta erősen értékesítik a Pool hajózási társaság részvényeit, mivel nem bíznak a Poolban beállott egyenetlenségek bekés elintézésében. A részvények jó néhány százalékkal estek, ami a Norddeutscher Lloyd által okozott egyenetlenségre vezethet vissza. A Norddeutscher Lloyd ugyanis Szibériába is járatokat indított és hogy itteni nagy veszteségeit ellenőrizze, ennek fejében — drágítani akarta az amerikai fedélközi utasok viteldíját. Ebből a drágításba a Pool többi tagjai nem egyeztek bele, ezért lépett ki a Nordd. Lloyd. Kíváncsiak vagyunk, mit szól majd a magyar kormány a német társaság nyeresztedő vágyaihoz; úgy halljuk, hogy ehhez nem fog hozzájárulni a kormány és így a Nordd. Lloyd szibériai veszteségeit nem hozhatja be duplán, a magyar kivándorlók örén.

— **Olaszország új Dreadnoughtjai.** Az olasz kormány száz millió lira rendkívüli hitelt fog a f. hó 26-án megnyitól kamarától érni négy azonnal megépítendő új Dreadnought első költségei fejében. A négy új Dreadnought sürgős építését már decemberben megkezdik, úgy, hogy azok 1915. vé-

gére elkészülnek. A Dreadnoughtok 28.000 tonnások lesznek és gyorsaság szempontjából felül fogják mulni az összes eddig épült és épülőfélben levő Dreadnought-típusú esztahajókat. Az angol sajtó élénken foglalkozik Olaszország, tehát a hármasszövetség tengeri haderejének ily váratlan erősödésével és megállapítja, hogy Churchill f. évi július hó 17-én a parlamentben elhangzott válasz óta, mely alkalommal szóvá tette a monarchia Monarch-osztálya helyett építés alá kerülő új osztrák-magyar Dreadnoughtokat is, az angol tengeri hatalom rovására két rendkívül fontos esemény történt és pedig a kanadai három Dreadnought (melyekre számítottak) leszavazása és a négy olasz Dreadnought (melyekre nem számítottak) építése.

Házi kisasszony

keres állást Fiumében vagy Abbaziában idősobb házaspárhoz, vagy egyedül álló hölgyhöz. Gyermekhez is megy. Beszél németül és magyarul. Szíves meghívást bemutatkozásra „Házikisasszony” névre a kiadóba kérek.

Medgyaszay Sándor

villanyerőre berendezett hentesárú gyára

Debrecen

ajánlja szalonna, zsiradék és füstölt hentesárú gyártmányait szigorúan a napiárak mellett. Postai és vasuti küldemények a legpontosabban eszközölköttek.

Mindenes főzőnő

ajánkozik uri házba. Fiumében már volt ily minőségben. Jelenlegi címe: Budapest, VI., Kmetty utca 22. földszint, ajtó 1.

Butorozott szobát keres

két fiatal építész. Ajánlatok „Építész” jellegére a kiadóba.

Német szobaleány

ügyes, szorgalmas, ALLAST KERES Fiumében vagy Abbaziában. Szíves meghívást bemutatkozásra „ANNA” névre kiadóba kérek.

Nyomatott a „POLINIA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Helybeli cég keres perfekt magyar-német levelező kisasszonyt.

Ajánkozik postafiók 184 szám alá intézendők.

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Október 1-től 15-ig

Nagyszabású családi műsor.

Minden szám egy sláger

LES BALLIOTS

erőművészek.

Piquave Ellen.

Pohl Melia

nemzetközi énekesnő

amerikai énekesnő.

MÖLLER JÓZSEF

kómikus

Köszegi Camilla

Arnberg Grethe

magyar énekesnő.

subrett.

LES BERNOS

billiárd művészek.

Mary Milla

Lescant Gemma

táncosnő.

olasz divette

VISCOTTI MUSOLESI

olasz átváltó duett.

Lida Verra

Varga Rózsi

szubrett.

szubrett.

MOZGÓ FÉNYKÉP.

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Lakás kerestetik

Egy vagy két szoba, konyhával, nov. 1-re. Közelebbi adatokkal ellátott ajánlat „Állandó lakás” jellegére kiadóba kéretik.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génau kiállításon dícsérő okmányokkal kitüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRATÓL FELJEBB.

Alapos vizsgálatok

igazolták, hogy azon mosónőknek, akik állandóan és észszerűen csak SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓ-SZAPPANT használnak, szép fehér, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT-SZAPPAN rendkívül enyhe, teljesen tiszta és még langyos vízben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal meleg vízben. Más szappannál sokat kell dörzsölni, míg a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓ-SZAPPANNAL teljesen elegendő, ha azzal egyszer átsimítjuk a ruhát.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó-kivonatot minden nő dícséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kinlódás a páratelt levegőjű mosókonyhában, továbbá a fáradtságos munka, a mely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. Azok, akiknek a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓ-SZAPPAN segít a mosásban, életvidámnak, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden fáradtságot meg lehet takarítani, a munkát a legesekélyebbre lehet redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó-kivonatot minden nő dícséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

Női divatkülönlegességek, ruhadiszkek és egyéb kellékek üzlete

Poleiner János

Via della Torre 1. — A görög-keleti templommal szemben.

Ujdonságok az őszi idényre:

Bluzok részére való selymek és felszerelések méterenként
K. 1.20-tól feljebb.

Bluzok részére való bársony valamint pamut, félselyem- és selymekészítések. Nagy választék különböző színekben méterenként
K. 1.30-tól feljebb.

Marquissette, voile, crepe de China és charmeuze utolsó divat szerinti színekben.

Csipkék, bordűrök, szallagok a legfinomabb minőségig. Paszományok, gombok és egyéb kellékek varrónők részére, igen olcsó árak mellett.

Szabott árak! Szabott árak!

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitünő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Magyar-Horvát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Catajók csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyiszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak: Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hátófülkékkel, kitünő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államasutak városi menetjegyirodája.

Ujságkihordó fiukat vagy asszonyokat jò fizetéssel felvesz. A TENGERPART kiadóhivatala.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon. vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Egy tisztességes

ujsgáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres
A TENGERPART
kiadóhivatala.

Keresek magyar elárusító kisasszonyt papirkereskedésbe. — Előnyben részesül ki már hasonló üzletben volt.

Cim a kiadóban.

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lörös, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes“ gyárból (a legjobb autogyártmány) ötüléses karrosszériával, kitünő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

PECSINEI SZANATORIUM
SUSAK-FIUME.

* Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitünő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

Az igazgatóság,

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

Esőköpenyek gyermekek részére; tanulóknak igen praktikus.

12 Kor.-tól feljebb.

Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részére való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYITO

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbánya: polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.